

**UCHWAŁA NR XXIII/172/12
RADY MIEJSKIEJ W STRONIU ŚLĄSKIM**

z dnia 24 września 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012 – 2015 na terenie Gminy Stronie Śląskie.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity 2001 roku Dz. U. Nr 142 poz. 1591 ze zmianami) oraz art. 2 ust. 4 pkt. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity z 2011 roku Dz. U. Nr 231, poz. 1375 ze zmianami) - Rada Miejska w Stroniu Śląskim uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012 – 2015 na terenie Gminy Stronie Śląskie, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stronia Śląskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Ryszard Suliński

Załącznik
do uchwały Nr XXIII/172/12
Rady Miejskiej w Stroniu Śląskim
z dnia 24 września 2012 r.

GMINNY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
na lata 2012-2015
NA TERENIE GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

I. WPROWADZENIE

Podstawą prawną do działań związanych z ochroną zdrowia psychicznego są:

1. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
3. ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym - określająca zadania własne gminy w zakresie zaspokojenia potrzeb wspólnoty z zakresu ochrony zdrowia.
4. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych
5. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - zadanie własne gminy realizowane jest w ramach corocznie uchwalanego przez Radę Gminy Stronie Śląskie Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. DIAGNOZA OGÓLNA

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem zdrowia psychicznego. Początkowo problem ten był przemilczany i marginalizowany. Stopniowo z biegiem lat jednak zaczęto podejmować działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska. Jednak skala, która w pełni zaczyna dopiero docierać do szerokiej społeczności między innymi poprzez media, wymaga szerokiego podejścia do tematu ochrony zdrowia psychicznego i uwzględnienia tej kwestii w polityce społecznej państwa. Człowiek jest zintegrowaną całością, która może prawidłowo funkcjonować jedynie wtedy, gdy wszystkie jej poszczególne części są zdrowe . Kiedy choruje jeden z narządów naszego ciała, wpływa to ujemnie na cały organizm. Podobnie ma się rzecz z psychiką . Często ludzie o dobrym zdrowiu fizycznym, prowadzący zdrowy tryb życia także chorują. Może mieć to podłoże psychiczne. Zdrowie psychiczne to termin trudny do zdefiniowania . Oznacza nie tylko brak chorób psychicznych, ale także ogólne dobre samopoczucie. O ile w przypadku chorób ciała lekarz może dociec przyczyny i przewidzieć skutki, o tyle trudne jest to w wypadku zdrowia psychicznego. W Polsce zaburzenia psychiczne ciągle kojarzą się z izolacją, zamkniętym zakładem opieki, szpitalem psychiatrycznym. Tymczasem osób cierpiących na różnego typu dolegliwości psychiczne jest coraz więcej. Zdarza się, że osoby te nie uzyskują należytej pomocy, gdyż nie wiedzą do kogo powinni się zgłosić . Problemem jest także powrót osób , które przebyły chorobę psychiczną do społeczeństwa . Dlatego tak ważna dla zdrowia psychicznego jest profilaktyka . To przede wszystkim wiedza na temat zaburzeń i chorób psychicznych, która pozwala lepiej zrozumieć, co dzieje się z nami i z otoczeniem. Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) - zdrowiem określa się „stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego, ale również taki stan, w którym osoba jest świadoma swojego potencjału, może radzić sobie z problemami, stresem , efektywnie pracować i funkcjonować w społeczeństwie”. W związku z powyższym zdrowie psychiczne jest ważnym elementem zdrowia publicznego .

1. 20% młodzieży poniżej 18 roku życia ma jakieś problemy rozwojowe, emocjonalne lub z zachowaniem, a jedna osoba na osiem ma zaburzenia psychiczne. Na przykład 4% młodych ludzi w wieku 12-17 lat oraz 9% osiemnastolatków cierpi na depresję. Szkoła ma istotny wpływ na zachowanie i rozwój wszystkich dzieci i dorastających. Stanowi też skuteczny środek promowania zdrowia oraz rozwoju edukacyjnego i emocjonalnego młodych ludzi. Słabe wyniki w nauce i wczesnie występujące problemy ze zdrowiem psychicznym mogą zwiększyć ryzyko zachowań aspołecznych,

wykroczeń, zaburzeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ciąży u nastolatków, problemów z zachowaniem oraz udziału w przestępstwach.

2. Wiek, ból, pogorszenie wzroku, udar, ograniczenie funkcjonowania, negatywne zdarzenia życiowe, śmierć bliskich, samotność, brak wsparcia społecznego i dostrzegane niedostatki opieki zwiększają ryzyko depresji u osób w podeszłym wieku.
3. Z upośledzeniem społecznym i problemami ze zdrowiem psychicznym oraz zaburzeniami psychicznymi często występuje tzw. naznaczenie, które pozbawia ludzi godności, przeszkadza im w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i narusza ich prawa człowieka. Z powodu stygmatyzacji cierpią nie tylko chorzy psychicznie, ale także ludzie o odmiennych przekonaniach, pochodzeniu kulturowym czy sposobie zachowania. Stygmatyzacja i dyskryminacja należą do podstawowych przeszkód, jakie trzeba pokonać, jeśli ma się promować integrację społeczną i wzmacnianie więzi społecznych.
4. Należy zidentyfikować dostępną infrastrukturę i środki, które mogłyby wesprzeć wdrażanie promocji i profilaktyki w dziedzinie zdrowia psychicznego oraz nawiązać partnerską współpracę. Wprowadzenie kontroli jakości wdrażania i ciągłe doskonalenie zrealizowanych działań będzie miało zasadnicze znaczenie. Należy położyć nacisk na mechanizmy informowania, włączania w działanie i promowania.

WHO, Unia Europejska oraz organy administracji publicznej Polski opracowały szereg dokumentów określających modele opieki psychiatrycznej.

Podstawowym aktem prawnym w tym zakresie jest ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określająca, że ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego w aspekcie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego polega w szczególności na:

1. promocji zdrowia psychicznego;
2. zapobieganiu zaburzeniom psychicznym;
3. zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wsparcia i pomocy umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania;
4. kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości oraz przeciwdziałaniu ich dyskryminacji .

III. BAZA I KADRA

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami w Gminie Stronie Śląskie jest realizowana w ramach podstawowej opieki medycznej w formie doraźnej, ambulatoryjnej, finansowanej ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia na świadczenia zdrowotne.

Z budżetu Gminy Stronie Śląskie finansowane są zadania z zakresu pomocy społecznej, które nakreśla ustawa o pomocy społecznej.

1. W Gminie Stronie Śląskie istnieją trzy przychodnie lekarskie:

- 1) NZOZ „MEDICUS” s.c. ul. Nadbrzeźna 14, 57-550 Stronie Śląskie.

- 2) NZOZ im. Marianny Orańskiej, ul. Hutnicza 12, 57-550 Stronie Śląskie;
- 3) Przychodnia- Poradnia Zdrowia Psychicznego przy Wojewódzkim Centrum Psychiatrii Długoterminowej ul. Morawka 1, 57-550 Stronie Śląskie.

2. Inne usługi i świadczenia zdrowotne:

- 1) Prywatna Praktyka Stomatologiczna - 3 lekarzy
- 2) Prywatna Praktyka Chirurgiczna – 1 lekarz
- 3) Apteki:
 - a. „Daglezja” przy ul. Nadbrzeźna 22,
 - b. „Limba” przy ul. Kościuszki 44
 - c. „Rumianek” przy ul. Nadbrzeźna 14
 - d. „Stoneczna” przy ul. Morawka 31/1
- 4) Wojewódzkie Centrum Psychiatrii Długoterminowej ul. Morawka 1, 57-550 Stronie Śląskie;
- 5) Stowarzyszenie Osób Chorych na Schizofrenię ich Rodzin i Przyjaciół w Stroniu Śląskim działające przy WCPD.
- 6) Higienę szkolną prowadzą prywatne firmy pielęgniarские kontraktujące usługi bezpośrednio w NZOZ Caritas Diecezji Świdnickiej.

IV. LOKALNA DIAGNOZA ZJAWISKA ZABURZENIA PSYCHICZNEGO .

Zgodnie z zapisem art.3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osoby z zaburzeniami psychicznymi to osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);
- upośledzone umysłowo;
- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczone są do zaburzeń psychicznych a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych, lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Z danych statystycznych przedstawionych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego wynika, że w ciągu 18 lat, od 1990-2007r, wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych wzrósł o 119 % :(z 1.629 do 3.571 na 100 tys. ludności) w opiece ambulatoryjnej i o 50 % (z 362 do 542 na 100 tys. ludności) w opiece stacjonarnej.

Z danych z Wojewódzkiego Centrum Psychiatrii Długoterminowej – Poradnia Zdrowia Psychicznego w Stroniu Śląskimi wynika , że :

W roku **2010** ilość udzielonych porad wyniosła – 1.364

w tym porad psychologicznych – 173

w tym porad udzielonych mieszkańcom Gminy Stronie Śląskie – 391

- Rozpoznanie depresyjne – 50%
- Rozpoznanie związane z nadużywaniem alkoholu -25%
- Rozpoznanie choroby psychiczne – 25%

W roku **2011** ilość udzielonych porad wyniosła – 1.765

w tym porad psychologicznych – 140

w tym porad udzielonych mieszkańcom Gminy Stronie Śląskie – 366

- Rozpoznanie depresyjne – 54%
- Rozpoznanie związane z nadużywaniem alkoholu -21%
- Rozpoznanie choroby psychiczne – 25%

Wysokie dane statystyczne świadczą o potrzebie szerokiego i szybkiego dostępu dla ludzi z terenu Gminy Stronie Śląskie oraz z gmin ościennych, którzy potrzebują wsparcia w placówkach świadczących takie usługi, w miejscu zamieszkania.

V. ZESTAWIENIE CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH PROGRAMU OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO DOTYCZĄCYCH MIESZKAŃCÓW GMINY STRONIE ŚLĄSKIE

LISTA PRIORYTERTÓW PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO DLA GMINY STRONIE ŚLĄSKIE:

- 1) Zapobieganie zaburzeniom psychicznym
- 2) Promocja zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży uczącej się w szkołach gminnych
- 3) Promocja zdrowia psychicznego pracowników w zakładach pracy na terenie Gminy Stronie Śl.

Cele, zadania	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
Cel Główny 1: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.		
1).Cel szczegółowy : Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego , kształtowania zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.		
Opracowanie zestawów materiałów dla dzieci i młodzieży o promocji zdrowia psychicznego zawierające elementy potwierdzone badaniami naukowymi.	Szkoły Gminne Przedszkole Miejskie	2012 - 2015
Organizowanie w szkołach prelekcji i pogadanek, także z udziałem specjalisty z zakresu zdrowia psychicznego.	Szkoły Gminne	2012 - 2015
Podnoszenie świadomości środowiska lokalnego na temat promocji zdrowia psychicznego, poprzez umieszczanie ulotek oraz plakatów w miejscach ogólnie dostępnych.	OPS, GKRPA, Szkoły Gminne, Urząd Miejski	2012 - 2015
2).Cel szczegółowy: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.		
Kierowanie na badania dzieci i młodzieży, u których występują zaburzenia zachowania oraz istnieje zagrożenie wystąpienia zaburzeń psychicznych do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.	Szkoły Gminne	2012 - 2015
Konsultacje i porady dla osób zagrożonych zaburzeniami psychicznymi	OPS, NZOZ, GKRPA, Gminne placówki oświatowe, Poradnia zdrowia psychicznego.	2012 - 2015
3).Cel szczegółowy: Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.		
Zapewnienie wsparcia i leczenia umożliwiającego ludziom chorym psychicznie pełne uczestnictwo we wszystkich aspektach życia społecznego.	OPS, GKRPA, Stowarzyszenie Chorych na Schizofrenię Ich Rodzin i Przyjaciół	2012 - 2015
Organizowanie warsztatów terapii zajęciowej, które mają na celu ogólne usprawnienie, rozwijanie umiejętności obejmujących czynności życia codziennego, poprawę kondycji psychicznej i fizycznej. (także dla mieszkańców Gminy, którzy nie przebywają w ZOL).	WCPD	2012 - 2015
4).Cel szczegółowy: Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysowych.		
Wspieranie działań osłonowych pomocy społecznej zapewniające bezpieczeństwo ofiarom przemocy domowej.	OPS, pedagodzy szkolni, Zespół Interdyscyplinarny.	2012 - 2015
Cel Główny 2: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania w środowisku rodzinnym i społecznym.		
1).Cel szczegółowy: Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.		

Współpraca ze służbami opieki zdrowotnej, opieki psychiatrycznej na terenie Gminy Stronie Śląskie oraz powiatu.	OPS, Policja,	2012 - 2015
2).Cel szczegółowy: Upowszechnianie zróżnicowanych form i oparcia społecznego.		
Organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych.	OPS	2012 - 2015
3).Cel szczegółowy: Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.		
Kontakt osób z zaburzeniami psychicznymi z Powiatowym Urzędem Pracy w celu przedstawienia ofert pracy znajdujących się w rejestrach urzędu, oraz kontakt z zakładami pracy chronionej.	OPS, PUP –Filia w Stroniu Śl.	2012 - 2015
4).Cel szczegółowy: Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.		
Powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.	Burmistrz Stronia Śląskiego	Grudzień 2012
Realizacja, koordynowanie i monitorowanie Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.	Powołany Zespół.	Od grudnia 2012 r.
Przygotowanie i coroczna aktualizacja informacji o dostępnych formach opieki zdrowotnej i pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Powołany Zespół, Urząd Miejski	Do 31 marca każdego roku.

VI. PODMIOTY UCZESTNICZĄCE

- Urząd Miejski w Stroniu Śląskim ;
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Stroniu Śląskim;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stroniu Śląskim;
- Szkoły i Przedszkole z terenu Gminy Stronie Śląskie;
- NZOZ Przychodnie Lekarska w Stroniu Śląskim;
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny;
- Policja – Posterunek Policji w Stroniu Śląskim;
- Stowarzyszenie Chorych na Schizofrenię ich Rodzin i Przyjaciół;
- Wojewódzkie Centrum Psychiatrii Długoterminowej w Stroniu Śląskim.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki finansowe Narodowego Funduszu Zdrowia, świadczeniodawców usług medycznych, budżetu państwa, Unii Europejskiej oraz budżetu gminy.

VIII. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

W terminie do dnia 15 maja każdego roku Zespół koordynujący przesyła ministrowi zdrowia roczne sprawozdanie z wykonania zadań objętych programem.

Uzasadnienie

Samorządy województw, powiatów i gmin znalazły się w gronie podmiotów realizujących Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego. Nowe obowiązki jednostek samorządu terytorialnego określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128).

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego określa strategię działań mających na celu ograniczenie występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz zapewnienie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej – realizowanych w latach 2012 – 2015.

Projekt programu został opracowany przez Zespół powołany Zarządzeniem Burmistrza Stronia Śląskiego Nr 386/12 z dnia 15 maja 2012 r.

W związku z powyższym, uzasadnionym jest podjęcie niniejszej uchwały.

Przewodniczący Rady

Ryszard Suliński